

Groot Onderzoek Wmo

Bij de invoering van de Wmo in 2007 is aansluiting gezocht bij de voorganger van de Wmo, de Wvg. Bij de voor de gemeente nieuwe voorziening, de hulp bij het huishouden (hierna HH) werd in aanvang aansluiting gezocht bij een vaak ruimharige praktijk in de Awbz. De uitvoering van de Wmo was claimgericht, u vraagt en wij draaien, u doet een aanvraag en wij nemen een besluit. Met de komst van de Wmo was besluitvorming vooral gericht op “compenseren”, wat in de praktijk veelal tegemoetkomen betekende. De Wmo kende daarmee een relatief dure start.

In het kader van Zero Based Budgetting hebben we ons afgevraagd hoe je de Wmo zou optuigen als genoemde historie er niet was. In het coalitie-akkoord van het huidige college staan een tweetal relevante kaders:

- Mensen in hun kracht zetten
- Een sterke lokale samenleving

Bij het beantwoorden van deze vraag hebben we aansluiting gezocht bij de tekst van het coalitie-akkoord en bij een daarbij aansluitende landelijke trend op het Wmo-terrein, de Kanteling. De Kanteling neemt afstand van een claimgerichte cultuur en is daarmee een perfecte invalshoek om te bekijken of een andere inrichting van de Wmo niet tot een besparing kan leiden.

De Kanteling houdt, vertaald naar onze Woerdense (en Oudewaterse en Montfoortse) situatie, in dat je een klant meeneemt in een proces (een soort beslisboom), waarin de individuele Wmo-voorziening (bijvoorbeeld HH) niet het meest voor de hand liggende eerste instrument maar juist een achterliggend vangnet is. Vóór dit vangnet zitten voorliggende voorzieningen, te beginnen met de zelfredzaamheid van de klant (de buitenste cirkel). Via de eigen kring van de klant en de buurt kom je langs welzijnsvoorzieningen en collectieve voorzieningen uiteindelijk pas bij genoemd vangnet, de individuele voorziening. De klant wordt in dat proces “van buiten naar binnen” begeleid en de gemeente voert daarin de (al dan niet uitbestede) regie.

Sinds 2007 hebben we overigens al een aantal bewegingen ingezet, die goed aansluiten bij deze kanteling. We hebben stevig geïnvesteerd in een brede benadering van de klant, met oog voor de vraag achter de vraag en een daarbij passende verkenning van het netwerk in Woerden en omgeving. Het Woerdense Breed Loket, het optuigen van een digitale sociale kaart en de samenwerking met de SWOM in Montfoort zijn sprekende voorbeelden hiervan. En het Wmo-huisbezoek als onmisbare stap in het aanvraagproces is een groot goed met bewezen resultaten.

In het kader van Kanteling moet de beweging “van buiten naar binnen” ingevuld worden. Alle cirkels moeten worden “gevuld”, primair voor Woerden, maar integrale afstemming met Montfoort en Oudewater ligt voor de hand. Zonder een adequate invulling van voorliggende voorzieningen (dus echte alternatieven voor individuele voorzieningen) is een goede Kanteling immers niet mogelijk. Er is samen met Montfoort en Oudewater al gesproken over de noodzaak tot bezuinigingen. Als belangrijke randvoorwaarde is gesteld dat de klant zoveel mogelijk buiten schot moet blijven.

De meest voor de hand liggende maatregelen zitten vooral in de buitenste cirkel:

1. Het vergroten van de verlangde eigen verantwoordelijkheid van de klant. Dit moet vooral bij de klant zelf vandaan komen (“Kan ik dit probleem ook zelf oplossen?”), maar kan voor een deel ook worden geregeld via het proces van indicatiestelling (meer drempels in verordening en beleid).

Deze maatregelen maken onderdeel uit van bijlage 1, “Mogelijkheden besparingen Wmo-voorzieningen” (voorheen de “lijst van 26”). Deze maatregelen worden in het kader van het samenwerkingsverband met Montfoort en Oudewater nog voorgelegd aan het PHO Wmo. Hier geldt een voorbehoud. Ditzelfde geldt voor een afgeleid voorstel in bijlage 2, “Wijziging beleid indicatie hulp bij het huishouden”. In dit afgeleide voorstel worden enkele maatregelen, gerelateerd aan HH, gebundeld en als quick win geïntroduceerd, met als doel een besparing ten behoeve van de begroting 2012 e.v.

Alle overige cirkels tussen de eigen verantwoordelijkheid van de klant en het vangnet van de individuele voorziening zou je de “social society” kunnen noemen. Denk hierbij aan:

2. Het stimuleren van de “civil society”. Wat mag je verwachten van de eigen kring van de klant en welke alternatieven zijn er in de directe omgeving van de klant (wijk, buurt) beschikbaar?
3. Welke welzijnsorganisaties kunnen geheel of gedeeltelijk worden gepositioneerd als alternatief?
4. Welke collectieve voorzieningen zijn er beschikbaar?

Advies:

Het is aan te bevelen om alle producten en diensten van de gemeente, gerelateerd aan zorg, welzijn, werk en inkomen te positioneren als vangnet. Dat past uitstekend in het perspectief van de terugtrekkende gemeente (sterke samenleving, slanke overheid). Dat is nodig, met de groeiende vraag vanuit onze inwoners en de daarmee samenhangende kosten. Het is bovendien te verwachten dat we over de hele linie 15% minder budget van het rijk krijgen.

De omslag, die je als gemeente moet maken om de kosten beter te beheersen, begint bij een andere benadering van de vraag van een inwoner. Deze vraag wordt als het ware gefilterd door de “civil society” en de “social society”.

Een effectieve bezuiniging op het hele spectrum van zorg, welzijn, werk en inkomen vergt tijd en integraliteit. Het is realistisch te veronderstellen dat hooguit een “quick win” is te behalen in het perspectief van de eigen kracht van de klant en zijn directe (woon)omgeving, de “civil society”. Het volwaardig verkennen en inrichten van de “social society” als effectieve voorliggende voorziening is een ontwikkeling die meer tijd vergt.

Het is verstandig daartoe een integraal project op te tuigen, gecoördineerd vanuit de afdeling Samenleving, met een stevige inbreng vanuit de afdeling Sociale Zaken. Met als doel het stimuleren van de “civil society” alsmede het volwaardig verkennen en inrichten van de “social society”.